

ΗΜΕΤ. ΕΝΔΕΙΞΗ:

ΥΜΕΤ. ΕΝΔΕΙΞΗ:

21 Οκτωβρίου 2022

Με Μήνυμα Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου

Προς

Έντιμο κ. Πρόεδρο και Έντιμα Μέλη του Συμβουλίου

Δικηγορικού Συλλόγου Λευκωσίας (ΔΣΛ)

Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου: info@nba.org.cy

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, Έντιμες και Έντιμοι Συνάδελφοι,

Θέμα: Γραπτό Υπόμνημα Λ. ΠΑΠΑΦΙΛΙΠΠΟΥ & ΣΙΑ ΔΕΠΕ περί Απόρριψης Πρότασης Συγγραφέως, Αγνώστου σε Εμάς Στοιχείων, που σχετίζεται με Συμμετοχή, είτε σε Μετοχική Βάση είτε σε επίπεδο Διεύθυνσης, Προσώπων που δεν κατέχουν Άδεια Ασκήσεως Δικηγορικού Λειτουργήματος, σε Δικηγορικές Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (ΔΕΠΕ) – Θέμα (στ) προς Συζήτηση στα Πλαίσια της Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης του ΔΣΛ ημερομηνίας 25/10/2022

«Η άρνηση αναγνωρίσεως των ενώσεων μεταξύ δικηγόρων και ορκωτών λογιστών στηρίχθηκε στη διαπίστωση ότι τα γραφεία των ορκωτών λογιστών κατέστησαν συν τω χρόνω γιγαντιαίες οργανώσεις, οπότε ο συνεταιρισμός δικηγορικού γραφείου με ένα τέτοιο γραφείο θα έμοιαζε, κατά τον τότε Algenemete Deken (πρόεδρο) του δικηγορικού συλλόγου, «μάλλον με γάμο ποντικού με ελέφαντα παρά με ένωση εταίρων ισοδυνάμου μεγέθους»»¹.

¹ Αναφορά στην Αιτιολογική Σκέψη με αριθμό 78 της κατωτέρω αναφερόμενης Απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) στην Υπόθεση C-309/99 J. C. J. Wouters, J. W. Savelbergh και Price Waterhouse Belastingadviseurs BV κατά Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten.

1. Εισαγωγή

- 1.1 Εκ μέρους του Δικηγορικού μας Γραφείου Λ. ΠΑΠΑΦΙΛΙΠΠΟΥ & ΣΙΑ ΔΕΠΕ, θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε για την πρόσκληση που μας έχει αποσταλεί κατά την 11η Οκτωβρίου 2022 αναφορικά με την **'Εκτακτη Γενική Συνέλευση (ΕΓΣ) του Δικηγορικού Συλλόγου Λευκωσίας (ΔΣΛ) ημερομηνίας 25 Οκτωβρίου 2022.**
- 1.2 Περαιτέρω, θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε για την ευκαιρία που μας έχει δώσει ο ΔΣΛ, σαν εγγεγραμμένα Μέλη του, να πληροφορηθούμε και να διαβουλευθούμε με τους Συναδέλφους μας για πρώτη φορά και στα πλαίσια δημοκρατικής διαδικασίας και ανοικτής συζήτησης, ήτοι της **ΕΓΣ**, για το, πρωτοφανές για τα Κυπριακά Δεδομένα, **Θέμα (στ)**, το οποίο αφορά **Πρόταση, Αγνώστου Συγγραφέως, που σχετίζεται με Συμμετοχή, είτε σε Μετοχική Βάση είτε σε επίπεδο Διεύθυνσης, Προσώπων που δεν κατέχουν Άδεια Ασκήσεως Δικηγορικού Λειτουργήματος, σε Δικηγορικές Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (ΔΕΠΕ), στο εξής η Πρόταση.**
- 1.3 Δεν θα πρέπει να λησμονούμε ότι πέραν του εποπτικού ρόλου του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου (ΠΔΣ), ο ΠΔΣ ασκεί άμεσα και ρόλο εκπροσώπου όλων των εγγεγραμμένων Δικηγόρων και των νομικών τους δικαιωμάτων, περιλαμβανομένου και του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των Δικηγορικών Γραφείων. Και τα δικαιώματα αυτά σχετίζονται άμεσα και με την τήρηση των Δεοντολογικών υποχρεώσεων κάθε Δικηγόρου, περιλαμβανομένων και της υποχρέωσης τήρησης της Αρχής της Ανεξαρτησίας και του καθήκοντος να μην εισερχόμαστε σε θέση Σύγκρουσης Συμφερόντων.

Επί τούτου, πραγματικά διερωτόμαστε, κατά πόσον σε μία τόσο κρίσιμη στιγμή για την επιβίωση του Ταμείου Συντάξεων Δικηγόρων, σε μία τόσο κρίσιμη στιγμή για την Οικονομία της Κυπριακής Δημοκρατίας και την φυσική επιβίωση κάθε Δικηγόρου, είναι δόκιμο για τον ΠΔΣ να δεχθεί καν να συζητήσει την Πρόταση. Απλά, θέτουμε προς σκέψη και προβληματισμό κάθε Συναδέλφου το ενδεχόμενο όπου όλα τα Τραπεζικά Ιδρύματα, όλες οι Ασφαλιστικές Εταιρίες, όλες οι Εταιρίες παροχής Ελεγκτικών Υπηρεσιών, όλες οι Εταιρίες παροχής Φορολογικών ή Επενδυτικών Υπηρεσιών, όλες οι Δημόσιες Εταιρίες, όλες οι Υπεραγορές, θα καταρτίσουν επί της ουσίας, ένεκα της επένδυσης τους σε μετοχικό κεφάλαιο, τα Δικά τους Δικηγορικά Γραφεία. Οφείλουμε, πάντοτε, να θυμόμαστε ότι ο ΠΔΣ **έχει και συνδικαλιστικό αλλά και εποπτικό ρόλο**. Όσο και να αντιλαμβανόμαστε την θεωρεία της ανάπτυξης μέσω επένδυσης, αυτή θα περιοριστεί σε 10 – 20 Δικηγορικά Γραφεία, ενώ όλα τα υπόλοιπα θα οδηγηθούν με μαθηματική ακρίβεια στον μαρασμό και στην διάλυση τους. Σίγουρα, θα δημιουργηθεί περιβάλλον για αθέμιτο ανταγωνισμό.

Σε περίπτωση κατά την οποία εγκριθεί η Πρόταση, το Δικηγορικό μας Γραφείο θα προχωρήσει άμεσα σε υποβολή Καταγγελίας προς τα αρμόδια 'Οργανα της

L PAPAPHILIPPOU & CO LLC

Ευρωπαϊκής Ενώσης και τα αρμόδια 'Οργανα των Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συνδέσμων κατά παντός υπευθύνου για να διασφαλιστεί η δίκαια, νόμιμη και ισότιμη μεταχείριση κάθε Δικηγόρου, πάντοτε με Διαφάνεια.

- 1.4 Στα πλαίσια, λοιπόν, της ΕΓΣ του ΔΣΛ, και συγκεκριμένα της πρόσκλησης του ΔΣΛ, για υποβολή Γραπτού Υπομνήματος², το Γραφείο μας υποβάλλει το παρόν Γραπτό Υπόμνημα όσον αφορά την Πρόταση, συνοδευόμενο από το Παράρτημα με τη Νομική Αιτιολόγηση των Εισηγήσεων του Γραφείου μας, και βρίσκεται στη διάθεση του/των Αγνώστου Στοιχείων Συγγραφέα/Συγγραφέων της εν λόγω Πρότασης για (α) διεξαγωγή δημόσιας συζήτησης που θα μεταδίδεται στο Διαδίκτυο ούτως ώστε να είναι προσβάσιμη σε όλους του Συναδέλφους, και (β) στην δημόσια δήλωση τόσον από τον Αγνώστων Στοιχείων Συγγραφέα της Πρότασης όσον και από το Δικηγορικό μας Γραφείο για την Απουσία Σύγκρουσης Συμφερόντων.
- 1.5 Περαιτέρω, θα θέλαμε να αναφέρουμε ότι, στα πλαίσια της τήρησης της Αρχής της Διαφάνειας, το παρόν Γραπτό Υπόμνημα:
 - 1.5.1 μπορεί να κοινοποιηθεί από τον ΔΣΛ προς όλα τα εγγεγραμμένα Μέλη του Δικηγορικών Συλλόγων Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου, Αμμοχώστου, Λάρνακας, και Κερύνειας καθώς και προς οποιοδήποτε Οργανισμό και οποιαδήποτε Αρχή, ο ΔΣΛ θεωρεί δόκιμο, και
 - 1.5.2 θα δημοσιευθεί, μετά το πέρας της ΕΓΣ του ΔΣΛ, στην ιστοσελίδα του Δικηγορικού μας Γραφείου και στον λογαριασμό του Γραφείου μας στην ηλεκτρονική πλατφόρμα LinkedIn.

2. Εισηγήσεις προς τον ΔΣΛ

- 2.1 **Το Δικηγορικό μας Γραφείο καλεί τα Μέλη του ΔΣΛ να απορρίψουν, με τον πλέον κατηγορηματικό και δημόσιο τρόπο, την Πρόταση, ως αντιβαίνουσα θεμελιωδών αρχών που αναγνωρίζονται από το Δίκαιο, περιλαμβανομένου του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και θεμελιωδών αρχών της Δικηγορικής Δεοντολογίας, και να προβεί σε σειρά Ενεργειών που αναφέρονται κατωτέρω:**

² Το παρόν Γραπτό Υπόμνημα υποβάλλεται ενώπιον του ΔΣΛ σε μορφή PDF και μορφή Word για σκοπούς εύκολης πρόσβασης στο περιεχόμενο των ηλεκτρονικών συνδέσμων που παρατίθενται εντός του κειμένου του Γραπτού Υπομνήματος.

L PAPAPHILIPPOU & CO LLC

- 2.1.1 Αποστολή από το Συμβούλιο του ΔΣΛ προς τους 'Εντιμους Προέδρους και τα 'Εντιμα Μέλη των αντίστοιχων Συμβουλίων των Δικηγορικών Συλλόγων Λεμεσού, Πάφου, Αμμοχώστου, Λάρνακας, και Κερύνειας, Πρόσκλησης για Κοινή Σύσκεψη, Διαβούλευση και Λήψη Απόφασης αναφορικά με την Πρόταση.
- 2.1.2 Αποστολή της εν λόγω Απόφασης προς το Συμβούλιο του ΠΔΣ και προς όλα τα Μέλη εκάστου των Δικηγορικών Συλλόγων Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου, Αμμοχώστου, Λάρνακας, και Κερύνειας.
- 2.1.3 Διεξαγωγή Κοινής Δημοσιογραφικής Διάσκεψης των εκπροσώπων των Δικηγορικών Συλλόγων Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου, Αμμοχώστου, Λάρνακας, και Κερύνειας, με παράθεση και επεξήγηση της εν λόγω Απόφασης όχι μόνον προς τους Συναδέλφους, αλλά και προς το Κοινό, και όχι μόνον του Πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας, δυνάμει του σχετικού Καθήκοντος όλων μας όπως καταγράφεται στον Κανονισμό Δεοντολογίας Δικηγόρων 7(v). Συγκεκριμένα, ο κάθε Δικηγόρος έχει υποχρέωση να ανταποκρίνεται στο ρόλο και στην αποστολή του η οποία δημιουργεί καθήκοντα και πολλαπλές υποχρεώσεις απέναντι στο κοινό, για το οποίο ένα ελεύθερο και ανεξάρτητο επάγγελμα, που συνδέεται με το σεβασμό των κανόνων που αυτό το ίδιο έχει θέσει, αποτελεί ένα ουσιαστικό μέσο διαφύλαξης των δικαιωμάτων ανθρώπου απέναντι στο Κράτος και στις άλλες αρχές.
- 2.1.4 Άρρηκτα συνδεδεμένη με την ανωτέρω εισήγηση μας, η γραπτή ενημέρωση περί της Πρότασης και της Απόφασης των εκπροσώπων του Κράτους, δηλαδή της Εκτελεστικής, της Νομοθετικής και της Δικαστικής Εξουσίας. Όσον αφορά τη Βουλή των Αντιπροσώπων, εισηγούμαστε όπως ενημερωθεί και ο κ. Πρόεδρος και τα Μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολουθήσεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών.

Το τελευταίο μέρος της εισήγησης μας εδράζεται στο ότι, εάν η Πρόταση υλοποιηθεί, τότε θα σταθεί αιτία, πολύ πιθανόν, σε μελλοντικές συνθέσεις του Συμβουλίου του ΠΔΣ να βρίσκονται Δικηγόροι οι οποίοι συμμετέχουν είτε στη Μετοχική Δομή είτε ως Συνεργάτες σε Δικηγορικά Γραφεία, Μέτοχοι των οποίων θα είναι Πρόσωπα που δεν θα είναι Εγγεγραμμένοι Δικηγόροι. Όμως, δεν θα πρέπει να λησμονούμε ότι το Συμβούλιο του ΠΔΣ δεν αποτελεί μόνον το εκφραστικό όργανο ή όργανο λήψης αποφάσεων μίας ένωσης δικηγορικών επιχειρήσεων (βλ. σχετικά επί τούτου την Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Υπόθεση Wouters που αναφέρεται πιο κάτω).

Αποτελεί και Διοικητικό Όργανο και όργανο Άσκησης Κρατικής Εξουσίας, ήτοι Αρμόδια Εποπτική Αρχή, δυνάμει Νομοθεσιών όπως οι περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμοι του 2007 έως 2022 (Ν. 188(I)/2007 ως έχει τροποποιηθεί), και επιβάλλει διοικητικά πρόστιμα για παράβαση από Δικηγόρους των εν λόγω Νομοθεσιών, με ενδεικτική παραπομπή στο Άρθρο 59(6) του Ν. 188(I)/2007 ως έχει τροποποιηθεί, με τα εν λόγω διοικητικά πρόστιμα να εισπράττονται από το Πάγιο Ταμείο της Κυπριακής Δημοκρατίας συμφώνως με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Αυτό το θέμα θα πρέπει να τύχει παράλληλης εξέτασης με τη δυνατότητα του Διοικητικού Οργάνου – Αρμόδιας Εποπτικής Αρχής, δυνάμει των περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες Νόμων του 2007 έως 2022, να ασκεί με ανεξαρτησία και αποτελεσματικότητα τα καθήκοντα του στην περίπτωση υλοποίησης της Πρότασης.

- 2.1.5 Γραπτή Ενημέρωση περί της Πρότασης και της Απόφασης, με κοινή Επιστολή των Δικηγορικών Συλλόγων Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου, Αμμοχώστου, Λάρνακας, και Κερύνειας, του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων (CCBE)³. Επι τούτου, αναφέρεται ότι το πρώτιστο μέλημα του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων είναι η διασφάλιση της Ανεξαρτησίας των Δικηγόρων, ενώ αναφορά επί των θέσεων του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων σχετικά με το θέμα της Πρότασης γίνεται κατωτέρω.
- 2.1.6 Υποβολή Γραπτής Εισήγησης από τα Συμβούλια των Δικηγορικών Συλλόγων Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου, Αμμοχώστου, Λάρνακας, και Κερύνειας, ενώπιον του ΠΔΣ, για Αποστολή Ερωτηματολογίου προς όλα τα Μέλη του ΠΔΣ που να εξετάζεται (α) η πιθανή Έλλειψη Ανεξαρτησίας και (β) η πιθανή Σύγκρουση Συμφερόντων, ως προς την τήρηση των Αρχών που αναφέρονται στην πιο κάτω Νομολογία του ΔΕΕ, περιλαμβανομένης της Απόφασης του ΔΕΕ στην Υπόθεση Wouters, και στις σχετικές Τοποθετήσεις του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων (CCBE) και των άλλων Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων που αναφέρονται κατωτέρω εντός του παρόντος Υπομνήματος,
- 2.1.7 Λήψη οποιωνδήποτε άλλων δυναμικών μέτρων κρίνουν τα Συμβούλια των Δικηγορικών Συλλόγων Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου, Αμμοχώστου, Λάρνακας, και Κερύνειας, προς διασφάλιση της Ανεξαρτησίας του Δικηγορικού Λειτουργήματος και εφαρμογής των περί Δεοντολογίας Δικηγόρων Κανονισμών του 2002 ως έχουν τροποποιηθεί, στους οποίους γίνεται αναφορά κατωτέρω.

3. Ζητήματα που άπτονται της τήρησης της Αρχής της Διαφάνειας καθώς και της Διαβούλευσης με τους Δικηγόρους

- 3.1.1 Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων (CCBE) έχει θέσει ξεκάθαρα το ζήτημα της Διαφάνειας στη λήψη αποφάσεων ιδίως όσον αφορά την πολιτική

³ Αναφορικά με την αποστολή του CCBE, σχετική παραπομπή γίνεται στην ιστοσελίδα του CCBE με ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ccbe.eu/about/who-we-are/>.

λήψη αποφάσεων ειδικώς επί Νομοσχεδίων ως σημαίνον θέμα. Επί τούτου, η **Συνεισφορά ημερομηνίας 26^{ης} Μαρτίου 2021 του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Δικηγορικών Συλλόγων (CCBE) όσον αφορά την 'Εκθεση για το Κράτος Δικαίου 2021⁴** αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα (**δική μας έμφαση**):

«The Czech Bar noted a significant increase of exceptions regarding the applicant's obligation to send a bill to comment proceedings in connection with the COVID-19 pandemic as part of the ongoing monitoring of the legislative procedure. The absence of a proper comment procedure has significant importance and impact on the transparency of political decision-making. The implemented legislative procedure prevents the adoption of the new legislation in constitutionally compliant manner, without proper justification of the reasons for the adoption and its necessity. ...».

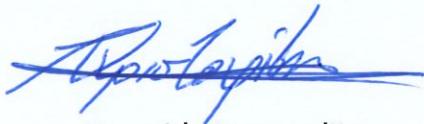
- 3.1.2 Έχοντας υπόψην τα ανωτέρω, σημειώνεται ότι δεν έχει γίνει διαβούλευση με τα Μέλη του ΠΔΣ αναφορικά με την Πρόταση, ενώ δεν έχουν τύχει δημοσίευσης, στα πλαίσια της τήρησης της Αρχής της Διαφάνειας, οι λεπτομέρειες του/της Συγγραφέα ή των Συγγραφέων της Πρότασης ούτε σχετική Δήλωση Απουσίας Σύγκρουσης Συμφερόντων είτε των πιο πάνω προσώπων είτε οποιωνδήποτε προσώπων έχουν συμβάλει όσον αφορά τη διαδικασία υλοποίησης της Πρότασης.
- 3.1.3 Εν κατακλείδι, θα θέλαμε να αναφέρουμε την άποψη μας ότι πιθανόν να μην φτάναμε ποτέ στην υποβολή της Πρότασης, στην περίπτωση που (α) τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης της Κυπριακής Δημοκρατίας μετέδιδαν και έθεταν στη δημόσια σφαίρα της Κυπριακής Κοινής Γνώμης τις πιο πάνω αναφερόμενες και δημοσίως προσβάσιμες ειδήσεις, και (β) διεξάγονταν Ενημερωτικές Ημερίδες προς ενημέρωση όλων των Δικηγόρων αναφορικά με τις πιο πάνω Νομικές και Οικονομικές Εξελίξεις που αφορούν το Δικηγορικό Λειτούργημα όχι μόνον στην Κυπριακή Δημοκρατία αλλά ανά το Παγκόσμιο, όπως καταδεικνύεται και από τις τοποθετήσεις των Ευρωπαϊκών και Αμερικανικών Ενώσεων Δικηγορικών Συλλόγων.

⁴ **CCBE Contribution for the Rule of Law Report 2021, 26/03/2021**, σελ. 15, προσβάσιμη στην ιστοσελίδα με ηλεκτρονική διεύθυνση https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/ROL/RoL_Position_papers/EN_RoL_20210326_CCBCE-contribution-for-the-RoL-Report-2021.pdf.

L PAPAPHILIPPOU & CO LLC

Είμαστε στη διάθεση του ΔΣΛ όσον αφορά το παρόν Γραπτό μας Υπόμνημα και τις Εισηγήσεις που αναφέρονται ανωτέρω σε αυτό.

Με Συναδελφικούς Χαιρετισμούς,
εκ μέρους της **Λ. ΠΑΠΑΦΙΛΙΠΠΟΥ & ΣΙΑ ΔΕΠΕ**

Παντελής Χριστοφίδης
Δικηγόρος – Διευθυντής

Επικεφαλής Τμήματος Δικαίου Ευρωπαϊκής Ένωσης και Κανονιστικού Δικαίου
Λ. ΠΑΠΑΦΙΛΙΠΠΟΥ & ΣΙΑ ΔΕΠΕ
Δικηγόροι και Νομικοί Σύμβουλοι